



Tiedotusosasto

LEHDISTÖTIEDOTE nro 60/08

3.9.2008

Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio yhdistetyissä asioissa C-402/05 P ja C-415/05 P

Yassin Abdullah Kadi ja Al Barakaat International Foundation v. neuvosto ja komissio

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN KUMOAA NEUVOSTON ASETUKSEN, JOLLA JÄÄDYTETTIIN YASSIN KADIN JA AL BARAKAAT FOUNDATIONIN VARAT

Yhteisöjen tuomioistuin kumoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion ja toteaa, että yhteisöjen tuomioistuimilla on toimivalta valvoa yhteisön toteuttamia toimenpiteitä, joilla pannaan täytäntöön Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmia. Tätä toimivaltaa käyttäessään yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että asetuksella loukataan perusoikeuksia, jotka Kadille ja Al Barakaatille kuuluvat yhteisön oikeuden nojalla.

Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston pakotekomitea on nimennyt Yassin Abdullah Kadin, joka asuu Saudi-Arabiassa, ja Al Barakaat International Foundationin, jonka kotipaikka on Ruotsissa, Osama bin Ladenin, Al-Qaidan tai Talebanin lähipiiriin kuuluviksi. Turvallisuusneuvoston tiettyjen päätöslauselmien mukaisesti kaikkien valtioiden, jotka ovat Yhdistyneiden Kansakuntien jäseniä, on jäädytettävä varat ja muut rahoituksen lähteet, joita tällaiset henkilöt tai yhteisöt valvovat suoraan tai välillisesti.

Pannakseen kyseiset päätöslauselmat täytäntöön Euroopan yhteisössä neuvosto antoi asetuksen,¹ jonka mukaan niiden henkilöiden ja yhteisöjen, joiden nimet mainitaan kyseisen asetuksen liitteenä olevassa luettelossa, varat ja muut taloudelliset resurssit on jäädytettävä. Tätä luetteloa muutetaan säännöllisesti, jotta voidaan ottaa huomioon pakotekomitean, joka on turvallisuusneuvoston toimielin, laatiman yhdistetyn luettelon muutokset. Näin ollen Kadin ja Al Barakaatin nimet lisättiin 19.10.2001 yhdistettyyn luetteloon, minkä jälkeen ne sisällytettiin yhteisön asetukseen sisältyvään luetteloon.

Kadi ja Al Barakaat nostivat tätä asetusta koskevat kumoamiskanteet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, ja väittivät, ettei neuvostolla ole toimivaltaa antaa kyseessä olevaa asetusta ja että tällä asetuksella rikotaan useita Kadin ja Al Barakaatin perusoikeuksia, muun muassa omistusoikeutta ja puolustautumisoikeutta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi 21.9.2005 antamallaan tuomioilla kaikki Kadin ja Al Barakaatin esittämät valitusperusteet ja piti

¹ Tiettyihin Osama bin Ladenia, al-Qaida-verkostoa ja Talebania lähellä oleviin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistuvista erityisistä rajoittavista toimenpiteistä sekä Afganistaniin suuntautuvan tiettyjen tavaroiden ja palvelujen viennin kieltämisestä, Afganistanin Talebania koskevien lentokiellon ja varojen sekä muiden taloudellisten resurssien jäädyttämisen laajentamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 467/2001 kumoamisesta 27.5.2002 annettu neuvoston asetusta (EY) N:o 881/2002 (EYVL L 139, s. 9).

asetuksen voimassa.² Tässä yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi muun muassa, että yhteisöjen tuomioistuimilla ei ollut lähtökohtaisesti minkäänlaista toimivaltaa (tiettyjä sellaisia kansainvälisen oikeuden ehdottomia sääntöjä lukuun ottamatta, joista käytetään nimitystä *jus cogens*) valvoa kyseessä olevan asetuksen pätevyyttä, koska Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan – joka on yhteisön oikeuteen nähden ensisijainen kansainvälinen sopimus – mukaan jäsenvaltioiden on noudatettava turvallisuusneuvoston päätöslauselmia.

Kadi ja Al Barakaat valittivat näistä tuomioista yhteisöjen tuomioistuimeen.

Ensimmäiseksi yhteisöjen tuomioistuin vahvistaa, että neuvostolla oli toimivalta antaa asetus valitsemiensa EY:n perustamissopimuksen artiklojen³ nojalla. Yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perusteluissa oli tiettyjä oikeudellisia virheitä, sen lopuksi tekemä päätelmä, jonka mukaan neuvostolla oli toimivalta antaa tämä asetus, ei ollut virheellinen.

Yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin katsoo, että **ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen todetessaan, ettei yhteisöjen tuomioistuimilla ole lähtökohtaisesti lainkaan toimivaltaa valvoa riidanalaisen asetuksen sisäistä lainmukaisuutta.**

Sitä, että yhteisöjen tuomioistuin valvoo kaikkien yhteisön toimien pätevyyttä perusoikeuksien kannalta, on pidettävä oikeusyhteisössä sellaisen perustuslaillisen takeen ilmaisuna, joka johtuu EY:n perustamissopimuksesta itsenäisenä oikeudellisena järjestelmänä ja jota kansainvälisellä sopimuksella ei voida loukata.

Yhteisöjen tuomioistuin korostaa, että yhteisöjen tuomioistuinten harjoittama laillisuusvalvonta koskee yhteisön toimea, jolla on tarkoitus panna täytäntöön kyseessä oleva kansainvälinen sopimus, ei tätä viimeksi mainittua sellaisenaan. Yhteisöjen tuomioistuinten mahdollinen tuomio, jossa todetaan, että yhteisön toimi, jolla on tarkoitus panna täytäntöön turvallisuusneuvoston päätöslauselma, on yhteisön oikeusjärjestykseen kuuluvan ylemmänasteisen oikeusnormin vastainen, ei merkitse, että tämän päätöslauselman ensisijaisuus kansainvälisessä oikeudessa asetettaisiin kyseenalaiseksi.

Yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että yhteisöjen tuomioistuinten on valvottava pääsääntöisesti täysimääräisesti kaikkien yhteisön toimien laillisuutta niiden perusoikeuksien kannalta, jotka kuuluvat yhteisön oikeuden yleisiin periaatteisiin, sellaiset yhteisön toimet mukaan lukien, joilla kyseessä olevan asetuksen tavoin on tarkoitus panna täytäntöön turvallisuusneuvoston päätöslauselmia.

Tästä seuraa, että **yhteisöjen tuomioistuin kumoo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiot.**

Seuraavaksi yhteisöjen tuomioistuin lausuu Kadin ja Al Barakaatin esittämistä kumoamisvaatimuksista ja toteaa, että kun otetaan huomioon ne konkreettiset olosuhteet, joissa valittajien nimet lisättiin niiden henkilöiden ja yhteisöjen luetteloon, joita varojen jäädyttäminen koskee, on katsottava, että **on ilmeistä, että puolustautumisoikeuksia, erityisesti oikeutta tulla kuulluksi, ja oikeutta näiden oikeuksien tehokkaaseen tuomioistuinvalvontaan, ei ole kunnioitettu.**

² Asia T-306/01, Yusuf ja Al Barakaat Foundation vastaan neuvosto, tuomio 21.9.2005 ja asia T-315/01, Kadi vastaan neuvosto ja komissio, tuomio 21.9.2005 (ks. [lehdistötiedote nro 79/05](#)).

³ EY 60 ja EY 301 artikla yhdessä EY 308 artiklan kanssa.

Yhteisöjen tuomioistuin muistuttaa tältä osin, että tuomioistuINVALVONNAN tehokkuus merkitsee, että yhteisön viranomainen on velvollinen ilmoittamaan henkilölle tai yhteisölle, jota asia koskee, syyt, joille kyseessä oleva toimenpide perustuu, mahdollisuuksiensa mukaan joko sinä ajankohtana, jona tästä toimenpiteestä päätetään, tai ainakin niin pian kuin mahdollista tämän päätöksen tekemisen jälkeen, jotta kyseiset henkilöt ja yhteisöt voivat käyttää kanneoikeuttaan ennen määräajan päättymistä.

Yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että syiden ennalta ilmoittaminen olisi omiaan vaarantamaan varojen ja taloudellisten resurssien jäädyttämistä koskevien sellaisten toimenpiteiden tehokkuuden, joilla on niiden luonteen vuoksi oltava yllättävä vaikutus ja joita on sovellettava välittömästi alkavin vaikutuksin. Yhteisön viranomaiset eivät tällä perusteella olleet velvollisia myöskään kuulemaan henkilöitä, joita asia koskee, ennen kuin heidän nimensä sisällytettiin luetteloon.

Kyseessä olevassa asetuksessa ei kuitenkaan säädetä menettelystä, jota noudattaen seikat, joilla perustellaan asianomaisten nimien lisääminen luetteloon, annettaisiin tiedoksi joko tämän luetteloon lisäämisen yhteydessä tai sen jälkeen. Neuvosto ei missään vaiheessa ilmoittanut Kadille tai Al Barakaatille, minkä niitä vastaan esitettyjen seikkojen perusteella Kadin ja Al Barakaatin nimet alun perin lisättiin luetteloon. Tämä Kadin ja Al Barakaatin puolustautumisoikeuksien loukkaaminen johtaa myös siihen, että oikeutta saada asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi loukattiin, koska Kadi ja Al Barakaat eivät myöskään voineet puolustaa oikeuksiaan tyydyttävissä olosuhteissa yhteisöjen tuomioistuimissa.

Yhteisöjen tuomioistuin toteaa myös, että **varojen jäädyttämisellä rajoitettiin Kadin omistusoikeutta perusteettomasti.**

Yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että asetuksella säädetyillä rajoittavilla toimenpiteillä rajoitetaan tätä oikeutta tavalla, joka lähtökohtaisesti on perusteltu. Yhteisöjen tuomioistuin huomioi, että asetuksen tavoitteiden merkittävyys on omiaan oikeuttamaan tietyille henkilöille aiheutuvat kielteiset seuraukset, vaikka ne olisivatkin huomattavia, ja korostaa, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat vapauttaa perusluonteisten menojen (vuokra, terveydenhuoltokustannukset, ym.) kattamiseksi tarvittavat varat.

Yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin katsoo, että kyseessä oleva asetus annettiin ilman, että Kadille myönnettiin minkäänlaisia takeita siitä, että hän olisi voinut esittää asiansa toimivaltaisille viranomaisille vaikka, kun otetaan huomioon häntä koskevien jäädyttämistoimenpiteiden yleinen ulottuvuus ja tosiasiallinen kesto, tällainen tae on tarpeellinen omistusoikeuden kunnioittamisen varmistamiseksi.

Näin ollen **yhteisöjen tuomioistuin kumoaa neuvoston asetuksen niiltä osin kuin siinä jäädytetään Kadin ja Al Barakaatin varat.**

Yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin myöntää, että tämän asetuksen kumoamisesta välittömin vaikutuksin voi aiheutua vakavaa ja peruuttamatonta vahinkoa rajoittavien toimenpiteiden tehokkuudelle, koska ennen kuin se mahdollisesti korvataan uudella asetuksella, siinä tarkoitetut henkilö ja yhteisö voisivat ryhtyä toimenpiteisiin, joiden tarkoitus on välttää se, että varojen jäädyttämistä koskevia toimenpiteitä voidaan jatkossa soveltaa niihin. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin toteaa, ettei voida sulkea pois sitä, että tällaisten toimenpiteiden kohdistaminen Kadiin ja Al Barakaatiin saattoi kuitenkin olla perusteltua. Näiden seikkojen valossa **yhteisöjen tuomioistuin pitää asetuksen vaikutukset ennallaan sellaisen jakson ajan, jonka kesto ei ylitä kolmea kuukautta tästä päivästä alkaen, jotta neuvosto voi korjata todetut rikkomukset.**

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido yhteisöjen tuomioistuinta.

Tämä lehdistötiedote on saatavissa seuraavilla kielillä: BG, ES, CS, DA, DE, EN, EL, FI, FR, HU, IT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, SV

Tuomion koko teksti on Internetissä

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=FI&Submit=rechercher&numaff=C-402/05>

Se on tavallisesti luettavissa kello 12:sta (CET) lähtien tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler

Puh. +352 4303 3127, faksi +352 4303 3656

Kuvia siitä, kun tuomio luetaan, on saatavilla EbS "Europe by Satellite" –kanavalla Euroopan komissio, Lehdistö- ja viestintäpääosasto L-2920 Luxemburg, puh +352 4301 35177, faksi +352 4301 35249

tai B-1049 Bryssel, puh. +32 2 2964106, faksi 32 2 2965956.